

⁶ Basil R. Davidson akkor a *Times* munkatársa volt, nyilván ő készítette az interjút Károlyival. Az első világháború kezdetén mint fiatal újságíró tudósított Budapestről és a Balkánról (*Economist, The Star*), de kapcsolatban állt az angol katonai hírszerzéssel is, s így Andrásy Klárával, Pálóczi-Horváttal és másokkal, akikkel 1941 áprilisában együtt távozott Budapestről. A háború végén mint címzetes őrnagy szerelt le, 1945-1949-ben a *Times*, 1950-1954-ben a *New Statesman and Nation* munkatársa volt. Később az Afrika-kutatásnak és az emberjogi küzdelemnek szentelte magát, több egyetem professzora lett. Számos monográfiát írt, 1966-ban jelent meg „The Andrásy-Affair” című könyve, háborús élményeinek regényes felhasználásával.

268. PALLAVICINI GYÖRGYNÉ KÁROLYI MIHÁLYNÉHOZ

(Budapest, 1946. szeptember 18.)

Kedves Katka.

Illés¹ teljesen csődöt mondott, állítólag semmit se tudott meg, azt mondja, ezt az orszoknál nem is lehet, különben is hetek óta beteg.

Azóta jelentkezett egy alak, aki azt mondta önmagáról, hogy orosz szolgálatban van, bejárása van a börtönbe, időnként mint fogoly szerepel, hogy a foglyokat kikémlelje, és ez azt állította, hogy be tud vinni Gy-nak ennivalót, ruhát stb. Vitt is – de egy másik fogoly, aki azóta szabadlábra lett helyezve, azt mondja, sohase kaptak meg semmit se, sőt, ez az ember még tovább is jelentkezett üzenetekkel és kérésekkel, mikor már az illető egy hete otthon volt. Szóval ez egy megbízhatatlan hiéna, de azt állítja, Gyurit Sopronkőhidára viszik. A másik, aki most két hete szabadult, látta Gyurit. Szerinte Gyuri nagyon jól tartja magát, de folyton bosszantja az oroszokat, mert lyukakat vág a falba, téglákat szed ki, cédu-lákat juttat – beszél, fűtyül, az angol himnus[t] és a Tipperaryt, amitől pukkadnak, és folyton büntetik, sötétzárkákat kap stb., stb. Ez mind jele, hogy idegekkel nem bírja. Hetekig *egyedül* volt, és néha egy-egy oroszral lett összezárva. Azt üzent a szabadlábra helyezettel, hogy tegyünk meg mindent, mert ha októberig nem szabadul, akkor már nehéz lesz.

A legitimista összeesküvés vádat állítólag elejtették, de most kutatják a francia és angol összeköttetéseit, és az orosz mentalitást aki ismeri, tudja, hogy nekik az utazás ugyanaz, mint kémkedés, aki külföldre jár, csakis kém lehet. Állandóan kihallgatják, és ha a jegyzőkönyvek kissé eltérők, akkor több mint gyanús nekik. Ki tud valamit ennyiszor egyformán elmondani? Legkevésbé egy Censi [?] ivadék. Állítólag ha tudnak valami vádat emelni, akkor az ügyészségükre kerül a Conti uccába, ott elítélik – 5 éven alul Sopronkőhida, 5 éven felül Oroszország, azaz Szibéria.

Eltékintve a dolog szörnyűségétől, olyan végtelen igazságtalanság – mert ez a fiú egyike volt az elsőknak, aki megindították az ellenállást, mikor még a Szakasitsok kizárólag személyük elrejtésével foglalkoztak, akkor Gyuri mindenhol hangosan és bátran németellenes hangulatot csinált – mikor Dachauból visszajött és nem ismerte az orosz megszállás systemáját, lelkesedett értük, mikor figyelmeztették, hogy keresik, ne jöjjön haza, hazajött, és kizártnak tartotta, hogy komoly legyen a dolog, hogy ő egy rémhírterjesztésért és tratschért nem égetheti fel az összes hidakat és mehet emigrációba for the rest of his life.²

A zsidóüldözés alatt élete veszélyeztetésével éjjel szöktette ki a zsidókat a Gellérthyen levő erősen őrzött táborból. Végigszenvedte a Pestvidékit és Dachaut rossz tüdejével és rossz idegzetével, és aztán elfogják valami hamis váddal.

Most hallgasson ide! Volt nálunk egy hónapig tavaly szeptemberben egy ápolónő segítségére, ez ellopta az utolsó értékeinket: arany cigarettatárcát, 2 aranyórát és egy arany öngyújtót (Gyuritól).³ Szegény Gyuri ezeket a tárgyakat akarta osztani a gyerekek között pár héttel halála előtt, akkor jöttünk rá, hogy eltűntek. Rájöttünk, hogy ez a nő egyéb dolgokat is elloptott.

Föl lett jelentve, de a nyomozó detektívet harmadnapra vidékre helyezték át. Három hónapig aludt a dolog, de közben két ízben jelentek meg állítólagos detektívek, akik főleg a család felől érdeklődtek, a lopás inkább mellékes volt. Tavasszal aztán megjelent újra az eredeti detektív, aki azt mondta, hogy csak áldetektívek lehettek, akiket a nő küldött ránk. Ő újra elkezdte a nyomozást. Velem együtt házkutatást tartott az ápolónőnél a kórházban. Megtaláltunk csomó fehérneműt és ruhát Mamától, Gyuritól, Ilitől. Jegyzőkönyvet felvették és a detektív azt mondta, hogy a nő valószínűleg harmadnapra le lesz tartóztatva stb.

Azóta semmi. Érdeklődtem a rendőrségen, és azt az információt kaptam, hogy a nő a *politikai rendőrség tagja*, tehát ne fessegessük a lopást, mert rosszul üthet ki ránk nézve. És erre rá jött az a hír, hogy Gyurit a rendőrség keresi, orosz segédlettel. Én ebben valami összefüggést látok – ez a lány nálunk adta a magyar honleányt, aki az ország függetlenségéért küzd akár német, akár orosz ellen, roppant lelkes, nagyon jólnevelt és nagyon sympatikus volt, úgy hogy igen nyíltan beszéltünk mindent előtte, egész családtagoknak tekintettük.

Hogy azok a férfiak, akik mint detektívek jelentkeztek az ő emberei voltak, az több mint valószínű, és hogy ezek az aránylag nagy értékű tárgyak után a rendőrség nem kutat, furcsa. A házkutatás alkalmával ő rendkívül fölényes és gőgös volt és azt mondta, hogy ez manapság semmi, hogy az ember egy kofferre való ruhát elvigyen, ezért őt nem fogják megbüntetni. Szóval én azt hiszem, hogy bosszúból róla hamis feljelentést tehetett.

Ha Szviridovval⁴ lehetne beszélni, *talán* ő az egyetlen, aki segíthetne, de *én* nem tudok odajutni, még a közelébe sem. A magyar kormány azt állítja, hogy nem tehetnek semmit sem. Volt egy aufrittom Szakasitscsal, de az olyan buta ember és úgy fel van fűjva. Már mindent megpróbáltam, ami ugyan nem sok, de nem tudok egyebet – és minden perc drága lehet, ha tényleg kivihetik.⁵ Az a hír volt elterjedve, hogy Pálffy és Lajos Iván⁶ szabadon vannak, de ez sem igaz. Egy másik fogolytársa most szombaton jött ki, az hozott üzenetet, hogy *mindent* próbáljak meg.

Öleli Boy

PIL 704. f. vegyes (eredeti). Közli: Holmi, 2001. október

¹ Illés Béla.

² Egész hátralevő életére (angol).

³ Eddig a levélíró fiáról volt szó, most azonos nevű férjéről, aki hosszú betegség után 1946 januárjában hunyt el.

⁴ Szviridov tábornok Budapest szovjet városparancsnoka.

⁵ Gudenus idézett műve (Magyar főúri családok) szerint ifj. Pallavicini György egy szovjet lágerben halt meg 1948-ban.

⁶ Vezető legitimista politikusok.

269. KÁROLYI MIHÁLY KÁROLYI MIHÁLYNÉHOZ

(Párizs, 1946. szeptember 20.)

Angyalom. Most megírhatom, hogy miért nem akartam, hogy tegnap átrepüljél. Mielőtt ide érteztél volna végezni akartam az Ave. Lowendal átpakolásával, mely egy hétig tartott. Végre megvan, illetve holnapra meglesz. Szörnyű volt. Egész biztosan belebetegedtél volna. Judith igazán kitűnő volt.

A fő nehézség az átpakolás volt.

A pincébe ez lehetetlen volt a helyszűke miatt. A szörnyű nehéz ládákat egyenként fel kellett cipelni, és a lowendali udvari garázsba, hol szintén alig van hely, átpakolni. Ter-